

Javorniški Mesečnik

Interno glasilo Astronomskega društva Javornik
www: <http://www.adj.si>, email: info@adj.si

Številka 85, Letnik VIII, Februar 2007
ISSN 1581-1379

Zimski tabor 2007

Kot že veste organiziram astronomski vikend tabor na Medvedjem brdu od 16. do 18.3. Prvotno naj bi bile na taboru tri skupine, vendar je prijavljenih na tabor toliko, da bo Rok Vidmar priskočil na pomoč kot četrti mentor (splošna skupina). Sprejetih je 30 udeležencev, čakalna lista na morebitne odpovedi se pa še vedno počasi daljša. Med udeleženci bodo tudi štirje Hrvati. Udeležencev očitno ne bo zmanjkalo, upam samo še na lepo vreme, da ne bo pokvarilo nočnih astronomskih aktivnosti.

Nika, nika.kosir@gmail.com

Pri opazovanju samem pa se moramo navaditi, da gledamo dvajset stopinj mimo objekta, ki ga opazujemo, v smeri proti nosu — z odvrnjenim pogledom sliko, ki nas zanima, spravimo na tisti del mrežnice, ki je za šibko svetlobo najbolj občutljiva: rumena pega, s katero gledamo podrobnosti podnevi, je v šibki svetlobi slepa.

Rok, rok.vidmar@nuk.uni-lj.si

Planeti: Marec 2007

(Efemeride si lahko ogledate tudi v reviji Življenje in tehnika.)

Objekti globoko v vesolju marca

V marcu se nam odpre nebo pravokotno nad galaktično ravnino, kar pomeni, da naš pogled seže v največje globine vesolja in tam se nam razkriva nepregledna množica galaksij — objektov, ki so od nas tako strahotno oddaljeni, da nas od njih doseže zelo malo svetlobe. Če jih hočemo dobro videti, moramo sebe in svoje oči skrbno pripraviti.

V uravnoteženi prehrani dobimo ravno prav vitamina A in s tem omogočimo telesu, da pridela dovolj retinala, snovi, ki je neposredno vključena v zaznavo svetlobe v očesu. Posebno veliko korenja nam ni treba jesti; borovnice resda vsebujejo snov, ki odpira kapilare v očeh, a izboljšanja na ta račun ameriška mornarica ni mogla izmeriti.

Podnevi, in najbrž že kar nekaj dni prej, se je dobro izogibati premočni svetlobi, ker zmanjšuje zaloge vitamina A in retinala. Tudi kajenje in alkohol ne koristita: kajenje zapira kapilare in s tem dotok retinala na pravo mesto, alkohol pa kapilare odpira, a na napačnem mestu, v možganih, ne pa v mrežnici očesa.

Pri nočnem gledanju je oko okoli 100.000 krat bolj občutljivo kot pri dnevnem. Na nočno gledanje se prilagaja nekako pol ure, najhitreje v prvih desetih minutah, nazaaj na dnevno je prilagoditev veliko hitrejša, približno eno minuto traja. Koristno je skrbeti, da ponovna prilagajanja sploh ne bodo potrebna: zadoštuje že malo bele luči oziroma že žar cigarete, pa gre prilagoditev po zlu. Zato med opazovanjem uporabljamo šibke rdeče svetilke, oči zavarujemo z močnimi rdečimi očali, pregrinjali čez glavo in, ker je prilagoditev enega očesa neodvisna od drugega, lahko oko, s katerim opazujemo, zavarujemo z gusarsko obvezo.

datum	Sonce		Luna	
	vzhod	zahod	vzhod	zahod
1. 3.	6:42	17:48	15:11	5:51
5. 3.	6:35	17:53	19:38	7:02
10. 3.	6:25	18:00	0:03	8:37
15. 3.	6:16	18:07	4:36	13:25
20. 3.	6:06	18:14	6:30	20:25
25. 3.	6:57	19:21	10:33	2:47
30. 3.	6:47	19:27	16:19	5:38

- ★ **Merkur** je najbolje viden sredi meseca, ko vzhaja približno uro pred Soncem. Takrat se iz ozvezdja Kozoroga premakne v ozvezdje Vodnarja.
- ★ **Venera** je marca Večernica in zahaja tri ure za Soncem. Sredi meseca se iz ozvezdja Rib preseli v ozvezdje Ovna.
- ★ **Mars** je na nebu zjutraj pred sončnim vzhodom. V ozvezdju Kozoroga vzhaja okoli petih.
- ★ **Jupiter** je v začetku meseca viden od druge ure zjutraj dalje, nato pa vzhaja vse bolj zgodaj in je konec meseca na nebu že okoli pol dveh (upoštevajoč premik ure). Giblje se v ozvezdju Škorpiona.
- ★ **Saturn** je marca viden vso noč. Sredi meseca se iz ozvezdja Leva preseli v ozvezdje Raka.
- ★ **Uran** marca ni viden.

V noči s 24. na 25. marec premaknemo ure za eno uro naprej.

Pomlad nastopi 21.3. ob 1:06.

V noči s 3. na 4. marec lahko opazujemo popoln Lunin mrk; začne se ob 21:18 in konča ob 3:23.

Urška, urska.pajer@yahoo.com

V A B I L O

Vabimo vas na mesečni sestanek, ki bo v torek 20.02.2007 ob 18^h v predavalnici F3 Fakultete za matematiko in fiziko, Jadranska 19, v Ljubljani.

V okviru februarskega sestanka vas vabimo na

O B Č N I Z B O R A D J A V O R N I K

Dnevni red občnega zbora bo objavljen na spletu.

Ker je običajno zaradi sklepčnosti potrebno čakati na zadostno število članov, bo čakanje popestrilo predavanje:

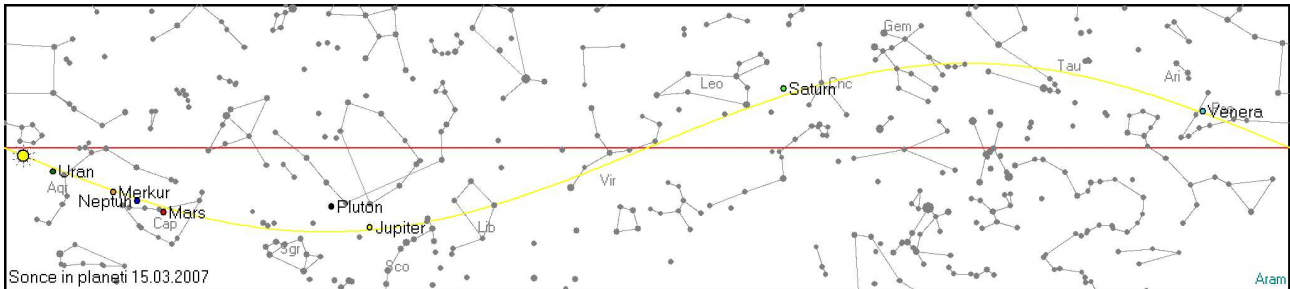
Naše spletišče

dr. Aram Karalič

Pogledali bomo, kaj vse lahko najdemo na našem spletišču in uprizorili kratek tečaj urejanja, kjer boste izvedeli, kako lahko na našem spletišču sami objavljate svoje prispevke in slike. Tečaj urejanja bo potekal v živo, tako da bodo spremembe, ki jih bomo naredili, takoj objavljene na spletu. Tečaj bomo po želji nadaljevali po občnem zboru.

Vabljeni!

Bernard, bernard.zenko@ijs.si

Meteorji v marcu

Antihelični vir (ANT)

IMO se je po opravljenih raziskavah odločil, da združi vse roje, ki se nahajajo blizu ekliptike in prehajajo eden v drugega v enoten roj Antiheličnega izvora. Zato letos ne bomo govorili o Virginidih v prvi polovici leta, ampak o antiheličnem viru. Radiant se pomika iz Leva v januarju v Devico v marcu. 30.1. se nahaja na $\alpha = 157^\circ$, $+16^\circ$, 20.2. na $\alpha = 172^\circ$, $+6^\circ$, 10.3. na $\alpha = 186^\circ$, 0° in 10.4. na $\alpha = 203^\circ$ in -7° . ZHR se ne dvigne nad 3-4. V januarju lahko vidimo večinoma šibke meteorje, največ jih lahko pričakujemo okoli 17.1.. Njihovi predstavniki lahko letijo iz okoli 20° velikega območja okoli radianta.

δ -Leonidi (DLE)

Aktivni so od 15.2. do 10.3., z maksimumom 25.2. in ZHR 2. So zelo šibki in še počasnejši kot predstavniki Antiheličnega vira. Radiant se ob maksimumu nahaja na $\alpha = 168^\circ$ in $+16^\circ$. Verjetno jih lahko povežemo z asteroidom (4450) Pan.

Mihaela, mtriglav@yahoo.com

Javorniški Mesečnik izdaja Astronomsko društvo Javornik, Ljubljana / ISSN 1581-1379 / urednik Aram Karalič / izhaja v prvi polovici meseca / prejema jo ga brezplačno vsi člani Astronomskega društva Javornik / prispevke pošljite na naslov jam@adj.si / **ROK ZA ODDAJO PRISPEVKOV JE 7. DAN V MESECU** / prispevkov ne lektoriramo / stavljeno v L^AT_EX